Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Etlar, Carit.; Carit Etlar.
Titel | Title:	Fanø Folk : Sømandsfortælling
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Det Nordiske Forlag, 1896
Fysiske størrelse | Physical extent:	95 s., 2 tav.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57.-101.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021032485

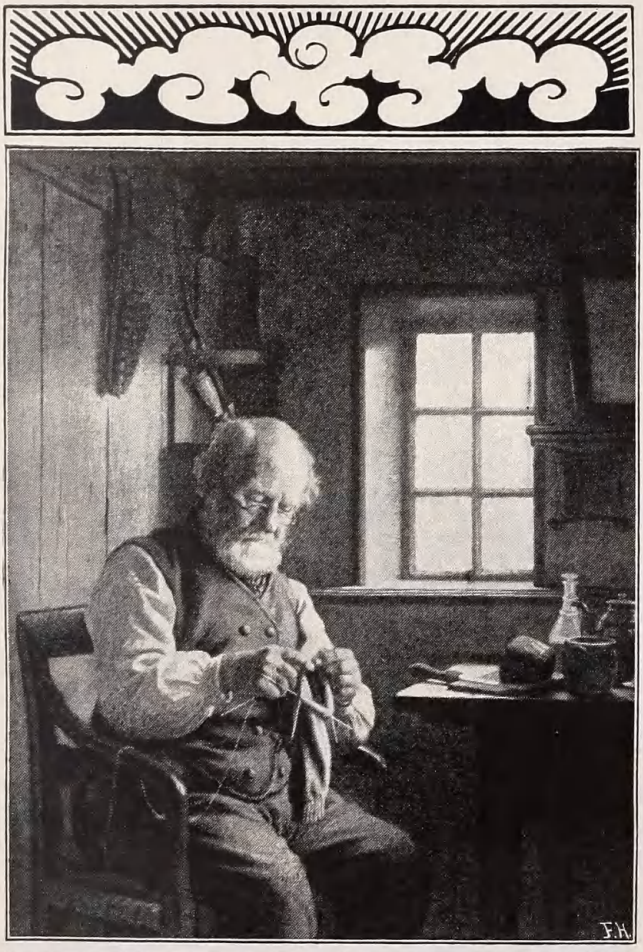
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

CARIT ETLAR
FANØ
FOLK

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

FANØ FOLK

T.H.

F.H.

CARIT ETLAR

FANØ FOLK

SØMANDSFORTÆLLING

KJØBENHAVN
DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET: ERNST BOJESEN
1896

KJØBENHAVN — GRÆBES BOGTRYKKERI

I.

Kjærestens Blomst.

Naar man forlader Nordby ad Landevejen, der løber mod Syd gjennem Fanø, kommer man lidt efter lidt ind i et Stykke ægte Hedenatur, hvor Lyngen endnu breder sig, hvor Hjeilens Piben blander sig med Vestvindens Suk, og den hule og sørgmodige Lyd, der udefra trænger ind over Klitbankerne, som taarne sig høiere og høiere mod Sydvest. Det er Havet udenfor, som drømmer, og som, selv i Søvne, maa true og klage. See henover de langstrakte Sandbakker, tækkede med Marehalm, der i stride Totter rasle i Vinden, see henover disse flade

Enge, gjennemfurede af Revner, der ligne Ar, som Sollyset klæder i violet Fløiel, og blaaner ude ved Himmelranden. En lille Strimmel Jord er hist og her møisommelig fremarbeidet til Agerland, skjærmet bag høie Diger af Lyngtørv. Disse fattige Agerstykker blive sjældnere og sjældnere, jo længere man fjerner sig fra Nordby; tilsidst ophøre de ganske. Hvad der sees af Grønt er nu kun en enlig Gyvelbusk, under hvilken Urfuglen ruger sine Kyllinger, dernæst Revlingbusken, hvis sorte Bær Brokken besøger i Aften. Ensomheden, Freden, Ødet griber En herude, Kæmpestædernes Smaakævl forsvinder, Naturens Almagt paatrykker os vort Ringhedsstempel, og med det køre vi videre mod Sønderho. Veien er træls, Hjulsporene i det dybe Sand udbedres kun sjældent med aftærsket Halm og Lyngriis.

„Der har vi Fuglekøierne," siger

Kusken og peger med Pisken ind mellem Klitbankerne.

„Fuglekøierne?“

„Ja, der fange de Vildænder i hundredeviis med Lokkeænder. Har De Lyst at see de Køier?“

Lidt efter viser Sønderho Kirke sig, en lav, Aarhundreder-gammel Bygning, som dukker sig ned mellem Bankerne, medens Sydvestvinden taarner Flyvesandsklitterne værnende op om den, et Gudshuus, der maner til Andagt, hvor Vragstykker af forlist jordisk Herlighed pryder Kirkegaarden med de røde, gule og blaa Blomster, hvor Sømænds Gaver tale høit fra det lave Bjælkeloftsskib om Taknemmelighed for vidunderlig Frelse derude paa Havet, Fanøboerens største Ven og stærkeste Fjende. Præstegaarden ligger her luunt under Bankerne, en fredet Plet, hvis grønne Træer, en Sjældenhed i denne Sandørk, sprede Skygge for den brændende Sommersol. Herfra bugter Veien

sig ind til Klitbyen Sønderho. Hist staaer en mandig Gallionsfigur plantet i Sandet og seer med ridderlig Anstand tilbage paa svundne Tiders Storhed; der indhegne brogetfarvede Vragstykker en Stump Kaalhave, her danne de bøiede Spanter en Spidsbue som Indgang til et Stykke Kartoffelland; — de Levendes Kirkegaard, de Dødes Virkekreds træder En overalt i Møde. — Det er Sønderho, vi befinde os i. Ud fra de lave, grønmalede Døre og blaa Vinduesrammer tilnikke Fanøkvinder den Fremmede et trohjertet Velkommen. Gamle, rynkede Koner rokke frem fra deres Kroge, stirre efter os og tænke noget mærkeligt om den store, besynderlige Verden, de ikke kjende; thi i Sønderhos gamle Generation lever endnu firsindstyveaarige Koner, der aldrig have forladt deres Fædrenehjem eller gjæstet det nærliggende Nordby, — Ørkenen skiller dem derfra.

Af Mænd sees kun en enkelt værk-

bruden Sømand og Oldinge; enhver sødygtig Mandsperson er ude paa de lange Togt, hvorfra de oftest aldrig vende tilbage. Der findes mange sørgeklædte Enker paa Fanø, endnu flere unge Fæstemøer, der om Aftenen søge op i Klitterne og stirre længselsfuldt ud over Havet, som ikke giver sit Bytte tilbage.

Pludselig kan der blive levende herude i Ødet, naar Veiret er dertil.

Veed De, hvad Fam er?

Nei.

Molbechs Dialektlexikon forklarer det som en Damp eller Disethed, der aflagrer bestemte Lag i Luften, og som er i Stand til at gjengive de forunderligste Landskaber, vexlende og bølgende i Form og Indhold: Skove reise sig over Jordstrækninger, der ellers kun bære Lyng og det golde Sand til Skue, dukke frem under Himmelranden og forsvinde igjen, Skoven bliver til en smilende Indsø, der som en blaa Dug bredes over frodige Enge. —

Er det Faar, Skibe, Svaner, disse hvide Punkter, som Sollyset flammer ned over? — Vandringsmanden fremskynder sin Gang, men medens han iler mod Maalet, dukker pludselig en Ø frem over det skuffende Vandspeil, een til; de klædes med Krat og Trægrupper, som synes at tilhøre Lago Maggiore; hvide Huse vise sig bestandig tydeligere; de flunke og flimre i den solhede Luft, til der atter viser sig et nyt Tryllebillede. Saaledes dannes Fam paa Heden, Luftsyn for dens ensomme Beboere, der længselsfuldt stirre ud over Havet, og som tale deres eget Sprog, leve deres eget Liv i en eiendommelig Drømmeverden, der spreder Blomster over Sandet, over Ødet og Ensomheden, — Dødens Fred over Livet, Længselen ud over Døden.

Det er om nogle af disse Egnes hærdede Fiskerfolk her skal fortælles.

Der gik en Pige langs Landeveien udenfor Sønderho henimod en af de af-

sidesliggende Udflyttergaarde mellem Bankerne. Hun havde fine Sko paa og traadte forsigtig i Sandet. Solen skinnede og Lærken sang henover Marehalmsklitterne. Hun standsede af og til og skyggede med Haanden for Øinene og saae sig om. Det lod til, at hun ventede Nogen. Langt borte kom en Sømand slentrende. Han bar nye Klæder og et høirødt Halsklæde, der flagrede i Vinden. Da han naaede hen til Pigen, standsede han.

„Hvor skal I hen i saadan en Fart, Niels Styrmand?“ spurgte hun.

„Jeg piler af Sted for at komme tidsnok til at dandse med Dig, lille Karen,“ svarede han og saae hende ind i Øinene.

„Hvad troer Du, Mads Knap vil sige til det?“ spurgte hun og lo.

„Fanden i Vold med Mads, lad ham passe sig selv!“ svarede Styrmanden. „Der har Du en Sukkerkringle, den tog jeg med til Dig.“

Karen stak Kringlen paa sin Finger.

„Farvel til i Aften," sagde Sømanden, idet han gik videre.

Lidt efter kom en ung Karl ned over Bakkerne og sprang ud paa Veien til Pigen. Han tog hendes Haand i sin og saadan fulgtes de nu heelt fornøiede et Stykke videre. De sagde ingen Ting til hinanden, idetmindste ikke noget synderligt. Han havde i Fjor spurgt, om hun vilde være hans Kjæreste, og det svarede hun Ja til. De vare altsaa forlovede og skulde snart giftes. Da de naaede til Ledet ved Agerstykket, standsede han og sagde:

„Nu skal jeg hen og flytte Faarene. Gaa lidt langsomt i Forveien, Karen, saa kommer jeg snart efter. Men skulde Du naae Gaarden før jeg, saa lad være at dandse med Skræderens Hans. Det siger jeg Dig: jeg vil have den første Dands."

Hun nikkede.

„Og den anden Dands?"

Karen nikkede igjen og lo.

„Og den tredie Dands, alle Dandse. — Hvad skulde man ellers være forlovet for?“ bemærkede han, mens hun blev ved at nikke og lee uden at svare.

Mads tog en Nellike frem, som han gav hende.

„Det er den kjønneste Blomst i Skolemesters Have; den skal Du have,“ sagde han.

Karen tog den, og dermed skiltes de. Mads stod flere Gange stille og saae efter hende; men hun vendte sig ikke om og gik og spiste af sin Sukkerkringle. Da hun kom lidt længere hen, saae hun en gammel, krumbøiet Mand, der sad i Solskinnet paa en Steen og støttede sig til sin Stok.

„Hvor skal Du hen. lille Pige? Du er saa pyntet,“ sagde han.

„Jeg skal til Gilde oppe paa Gaarden,“ svarede hun og daskede med Nelliken.

„Du gik nok med et Mandfolk,“

sagde han og saae paa hende med to smaa, kloge Øjne.

„Aa, det var bare min Kjæreste," sagde hun.

„Han saae godt ud."

„Niels Styrmand seer kjønnere ud."

„Ja, naar Du kunde gifte Dig med Klæderne, saa var han den Bedste."

Karen holdt ikke af den Samtale og begyndte til en Forandring at spørge: „Hvad hedder I ellers?"

„Jeg hedder „See Dig for"."

„Det var da et farligt tosset Navn. — Ha, ha, ha!"

„Ja, jeg har ikke valgt det selv. Man maa bære det, Andre giver En."

„Hvor kommer I fra?"

„Fra Verdens Ende."

„Det maa være langt borte."

„Man faaer at gaae sin Vei, saa godt man kan."

„Hvor skal I nu hen?"

„Ja, seer Du, lille Pige, En kan sige,

hvor man kommer fra, men ikke altid, hvorhen man gaaer. Det gjælder blot om at see sig for.“

Pigen rystede paa Hovedet og spiste videre af sin Kringle.

„Du har to rare Gaver der i Hænderne, giv mig den ene,“ sagde den Gamle og strakte sin rystende Haand ud.

Pigen stod lidt og betænkte sig.

„Der har Du en Nellike,“ sagde hun og lo. „Du trænger til Noget at pynte Dig med.“

„Ja, jeg er gammel,“ svarede Manden. „Jeg er ogsaa sulten. Jeg troer, jeg havde bedre af Kringlen.“

Men Pigen puttede sin Kage heelt ind i Munden og lagde Blomsten paa Mandens Knæ.

„Du seer Dig nok ikke for, lille Pige, og giver med forkeert Haand,“ sagde den Gamle, idet han blinkede med sine graa Øine. „Du havde vist gjort klogere i at

gjemme Blomsten ved dit Bryst end Kringlen i din Mave.“

Pigen trak paa Skulderen. Hun gad ikke svare ham og gik videre.

Lidt efter kom Mads forbi den gamle Mand.

„Hvor skal Du hen? Du er saa pyntet,“ spurgte See Dig for.

Mads gjorde et Spring i Luften og slog ud med Armene.

„Jeg skal til Gilde oppe paa Gaarden med min lille Kjæreste,“ sagde han.

„Var det hende, som gik her forbi for lidt siden?“

„Ja — og hun er den kjønneste Pige paa den hele Ø, — den herligste tillige,“ sagde Mads Knap. „Hun har nok givet Jer min Nellike, for at I ogsaa skulde have Noget at fornøie Jer over. Det var kjønt gjort.“

Den Gamle støttede Hagen mod sin Stok og rystede paa Hovedet.

„Hvor er I ellers fra?“ spurgte Mads.

„Derfra, hvor Gjæssene gaa barbenede.“

Mads lo.

„Er der Noget, jeg kan gjøre for Jer?“

„Giv mig en Drik Vand i mit Kruus, Kilden er langt borte, og mine Been begynde at blive noget luskevorne under mig.“

Mads saae henad Veien efter Karen, tog saa den Gamles Tinkruus og hentede det fuldt af Vand nede fra Kilden.

„Det skal Du have Tak for,“ sagde Manden, da han havde drukket. „Du er en retskaffen Karl.“

„Ja, det sige de rigtignok om mig,“ svarede Mads frimodig.

„Hvad skal jeg nu give Dig til Gjengjæld?“

„Ingen Ting,“ svarede Mads; „jeg har, hvad jeg trænger til.“

„Siig ikke det!“ ytrede den Gamle. „Jeg kan i alt Fald give Dig et godt

Raad, det koster ingen Ting, og det kan maaskee komme Dig tilgode.“

„Lad mig høre det Raad,“ sagde Mads med en tvivlende Mine.

„See Dig for, før Du giver din Blomst bort, og see Dig endnu længere for, naar Du giver dit Hjerte bort,“ sagde den Gamle og løftede Stokken i Veiret. „Nu vil Du gifte Dig, aa ja! — det er et Baand, let at binde, men svært at løse. See Dig for, — og Vorherre være med Dig!“

Dermed reiste Manden sig og gik. Mads blev staaende og saae efter ham; han var bleven heelt alvorlig til Mode. Da den Gamle var kommen lidt hen ad Veien, vendte han sig om. Vinden bevægede hans hvide Haar.

„See Dig for!“ raabte han endnu en Gang. Hans Stemme, der nylig var hæs og rystende, lød nu klar og tydelig. Han holdt Blomsten op i Luften, Solen skinnede paa den; den saae ud som det

røde Blod. — Mads glemte aldrig den Nellike.

Den Gamle forsvandt mellem Klitterne.

Nogle Aar efter kom Mads kjørende med et Læs Tækketørv ind ad Nordby til. Der sad den samme gamle Mand paa en Steen som første Gang, de mødtes. Mads holdt stille foran ham.

„Tak for sidst!“ sagde han. „Det var nok Jer, jeg traf forgangen Aar, da vi skulde til Gilde ude paa Gaarden i Sønderho.“

„Det var saa,“ sagde See Dig for.

„I gav mig et Raad med paa Veien.“

„Ja, det var ogsaa mig. — Hvordan er det gaaet Dig siden?“

„Det er gaaet saadan, at jeg tænkte paa Jeres Raad den Aften, lige til jeg naaede Gildestuen. Saa saae jeg mig for gjennem Vinduet, før jeg gik ind, og der dandsede min Kjæreste Galop med Skræderens Hans. Saa saae jeg mig for nok en Gang, da stod hun og

fjantede med Niels Styrmand. Han fik alle de Dandse, hun havde lovet mig. — Hun dandser endnu med sin Niels, kan jeg troe, det vil sige, de dandse Pokker i Vold og slaaes nok mere, end de dandse. — Jeg gik hjem og gjorde, som I sagde: jeg saae mig bedre for, før jeg gav min næste Blomst bort, og den fik en fattig Pige, Kirstine hedder hun; men hun varer den, og nu blomstrer det for os allevegne. Jeg stod mig godt ved at følge Jeres Raad, om det end har lang Udsigt til, at Kirsten og jeg kunne komme sammen."

„Ja, det er lettere at give Andre et Raad end selv at følge det," sagde den gamle Mand og rokkede med Hovedet.

„Vil I kjøre med?" spurgte Mads.

„Ja Tak, mine Been begynde at blive lidt stive under mig."

Mads hjalp See Dig for op i Vognen. Saa kjørte de ind til Nordby.

II.

Nix.

Kirstines Fader var Sømand. Han boede i Nordby paa Fanø og havde opslaaet en lille Hytte af gamle Bræder ved Udgangsporten til Skibsværftet, som skaffede ham en Deel Fortjeneste. Skibsbygger Sindberg havde stor Tillid til hans Paapasselighed og betroede ham blandt andet det ærefulde Hverv at holde et vaagent Øie med Folkenes Arbeidsiver, og Regnskab over de Timer, der forsømtes.

Kirstines Fader hed Jansen. Han vilde gjerne have sig en ny Jagt til Fiskeriet i Nordsøen, nu han begyndte at blive

lidt ældre. Han havde ikke Penge nok til at faae den bygget, og saa tænkte han, at naar Kirstine fik en dygtig Mand, kunde de være halvt om Baaden. Kirstine var en god og føielig Pige, som Alle holdt af. Hun havde blot een Feil, hun holdt af Mads Knap, som ikke duede, det sagde de idetmindste gjerne om ham, han eiede ingenting og talte daarligt for sig.

Idag var det Lørdag, der skulde gjøres Regnskab for den svundne Uge i gamle Jansens Kontor, før Sindberg udbetalte Arbeiderne deres Løn. Folkene kom ind, en efter en, og modtog deres Lønningsseddel. Jansen lod til at være i godt Humeur den Lørdag, det var han altid, naar han kunde bringe Skibsbyggeren brav mange Forsømmelser. Det indfaldne, barkede Ansigt smilede, den fedtede Halsklud var drevet agterud i Nakken, men det angik jo ikke Folkenes Løn.

Blandt de sidste Arbeidere kom en

ung Mand ind, stærkt bygget, kulsort Haar, store, talende Øine. Han holdt med begge Hænder fast om sin Straahat og rømmede sig uden at sige Noget.

„Ja, seer Du, lille Mads," sagde Jansen, „det bliver i denne Uge lidt kleinere for Dig end ellers. Du har forsømt en halv Dag og to Dage til Frokosttid. Saa var det ogsaa Onsdag Morgen, Du nok først kom til Arbeide, efter at Klokken havde slaaet otte."

„Syv," svarede Mads og trykkede Buler i sin Straahat.

„Otte, siger jeg, det staaer nøiagtig skrevet op her i min Regnskabsbog."

„Syv," gjentog Mads og dreiede hurtigere paa Straahatten.

„Du løber efter Pigerne, Mads, og spadserer med dem inde mellem Klitterne. Jeg veed Alt og har skarpe Øine. Her har Du din Lønningsseddel. Der er draget fire Daler fra, saa er den Sag i Orden. Hvorfor løb Du ellers igaar og fik ikke

sagt, hvad Du vilde? Kom frem med det, jeg er i godt Humeur og kan taale at høre dine Dumheder. Sæt Dig ned!"

Mads blev blodrød. Han rømmede sig og dreiede endnu hurtigere paa Hatten, som om det var den, hans Svar skulde krammes ud af.

„Jeg vilde gjerne have Kirstine," sagde han med svag Røst.

„Din Tosse," svarede Faderen. „Du kan da nok begribe, at det ikke kan blive til Noget? Naa, hvorfor tier Du: Kan Du fatte det?"

„Ja nok, det er saa begribeligt."

„Naa, hvad vil Du saa?"

„Ja, det er da ogsaa sandt!"

Mads gik mod Døren med lange Skridt. Henne i den lave Aabning, udenfor hvilken det blaa Hav skinnede mellem Marehalmsklitterne, vendte han sig og spurgte:

„Kan det saa ikke blive til Noget?"

„Naar Du havde en god Skude og kunde seile op under Norge efter fuld

Ladning, saa vilde vi snakkes ved. Du eier jo ikke mere end Maagen, som lægger sine Æg derude i et Hul paa den aabne Strand, — det kan ikke blive til Noget!“

Ude mellem Klitterne sad Kirstine og ventede paa Mads og pillede ved en Blomsterkvist, som hun havde bragt med hjemmefra. Hvorhen hun saae var der Øde og Stilhed. Klitryg hævede sig over Klitryg. Sand og Marehalm til alle Sider, hist og her viste sig en mager opdyrket Plet Agerjord, skjærmet bag høie Diger af Græstørv mod Vestenvind og Flyvesand. Ingen Lyd afbrød Stilheden uden et klagende Vibeskrig, et brægende Faars Kalden og den hule Buldren ude fra Revlerne.

Mads kom langsomt hen mod Kirstine. Da hun saae ham, reiste hun sig, smilede og gik ham i Møde. Synet af hans sørgmodige Ansigt standsede hende. Hun rakte ham Haanden med Blomsterne.

„Hvordan gik det?“ spurgte hun.

Han stod lidt tavs, rystede paa Hovedet og sagde omsider: „Nix.“

Hun spurgte endnu en Gang, hans hele Veltalenhed bestod i atter at ryste paa Hovedet og gjentage sit „Nix, Nix“ med større Fynd. Saa satte han sig ned i Sandet ved hendes Side, med hendes Haand i sin. Der laa et Barns Uskyld i det Blik, hvormed hun betragtede ham over det mørke Tørklæde, som Fanøpigen dækker sit Ansigt med, for at skjærme Huden mod Blæst og Sol.

De talede ikke meget. Det behøvedes ikke heller. Hengivenhed og Forsagelse var deres Verden, og denne Aften var det kun bitre og alvorlige Tanker, som sysselsatte dem. De øde, sandede Omgivelser, paa hvilke deres Blik hvilede, syntes at illustrere deres Fremtid. Et ubeskriveligt Tungsind afspeilede sig i hans mandige, solbrændte Ansigt, Kirstine og han havde kjendt hinanden fra de vare Børn, han eiede Intet uden en gammel,

svag Moder, som han maatte forsørge, intet Lys, ingen Udvei til Frelse. Aftenklokken ringede Solen ned. Taagen kom ind over Land ude fra Havet.

„Nu maa jeg hjem og lave Vandvælling til Nadver!“ sagde hun og reiste sig. Han knugede hendes Haand mellem begge sine og gik med lange Skridt uden at sige Farvel ind mellem Bankerne. Mads blev ved at vandre fremad, til han naaede den yderste Klitryg mod Havet. Her blev han staaende og saae frem for sig, bredskuldret og ubevægelig, en Billedstøtte af Ungdom og Kraft med Sandbanken til Sokkel. Pludselig løftede han begge Arme mod den tunge, blaagraa Himmel, Vinden bevægede hans mørke Haar, han rystede sine knyttede Næver mod Skyerne og udbrød med et stønnende Skrig, der lød som et saaret Dyrs Klage: „Nix! Nix!“ Saa kastede han sig ned, borede Hovedet ind i Marehalmen og hulkede som en Hjælpeløs.

Kirstine blev staaende, hvor Mads havde forladt hende og saae efter ham, til han forsvandt i Skumringen. Derefter begav hun sig hjem.

En ældre Herre havde fra en nærliggende Banke betragtet de unge Folk. Fannikerne kaldte ham „Herren“. Han havde en Tidlang boet ovre paa Fanø, som dengang sjælden modtog Besøg af Fremmede. Han nød nogen Anseelse i Nordby, Folk stod stille, naar han kom forbi, hilste og sagde til hinanden: „Der er han!“

Hver Dag spadserede han om nede paa Sindbergs Skibsværft og saae paa den nye Skonnert, der om kort Tid var færdig til at løbe af Stabelen, og som for Øieblikket gav Mads hans Udkomme ved Skibsbyggeriet. Arbeiderne lagde Mærke til, at den Fremmede ofte timevis kunde sidde paa en Tømmerstabel og stirre frem for sig, medens han sindig røg af en kort Kridtpibe. Han syntes ikke at iagttage

Nogen bestemt, det skulde da være Stæren, der sad paa Fløiknappen og sang af fuld Hals omkap med Mads Knaps ensformige Fløiten. Saameget er blot vist, at Mads ofte blev rød af Undseelse, naar han saae op og troede at møde den gamle Herres alvorlige, forskende Blik, der syntes at tælle Hammerslagene, han slog i Skibets Skrog. Saa kunde det hænde, at den Fremmede gik hen og underholdt sig med Mads, det vil sige, han spurgte og fik korte Enstavelsesord som Svar. En Dag var han endog kommen ind i Mads' Hytte. Her traf han den gamle Madam Knap, som sad i Solen og spandt. Af hende fik han lidt efter lidt Sønnens sørgelige Historie fortalt, den gamle Kone begyndte med et Suk og endte med en Velsignelse over den trofaste Søn, der ofrede hende sin Lykke.

Herren kom altsaa denne Aften frem igjennem Sandveien mod Kirstine.

„Hvorfor er Du saa bedrøvet," spurgte han venlig.

Hun saae op og rystede paa Hovedet. Han gjentog sit Spørgsmaal.

„Aa jo endda!" svarede hun, „der kunde være Grund til det."

„Der skal lange Øine til at see ind i Fremtiden," sagde den Gamle. „Kom op til mig hos Færgemanden. Hvem kan vide det, maaskee jeg finder paa Raad." Saa tørrede Kirstine sine Øine og skyndte sig hjem og lavede Vandvælling.

Samme Aften gik hun op til Færgegaarden; den gamle Herre tog venlig mod hende, bød hende Kaffe og hørte opmærksom til, medens hun med hendes Fødeøes eiendommelige Talemaade fortalte, hvad der var hændet mellem Mads og hendes Fader.

„Det er jo en sørgelig Historie," sagde Herren.

„Vi faae at finde os i det," sagde hun.

„Hvad har I nu tænkt paa," spurgte han.

„Nu vil vi til at arbeide for Alvor. Jeg med at vaske, han med at fiske. Om der saa gaaer nogle Aar, saa bedrer Lykken sig maaskee: men vi maa tænke paa Mads' Moder og hjælpe hende begge To, om vi ellers kan komme ud af det."

Den gamle Herre sad og betragtede hende med sine klare Øine.

„Du er en kjøn Pige," sagde han og klappede hende under Hagen. „Jeg kunde have Lyst til at gjøre Noget for Dig. I næste Uge reiser jeg hjem til Kjøbenhavn. Kunde Du have Lyst til at følge med. Du skulde faae kjønne Klæder og din gode Dag derovre i Lys og Herlighed. Penge blev der nok ogsaa Raad for, og naar Du saa var kjed af at tjene mig, kunde Du jo reise hjem og gifte Dig med Mads."

Kirstine saae forundret paa den gamle Mand.

„Aa nei, jeg bliver helst her hos Mads' Moder, mens han er ude paa Fiskeri; det blev sytten Daler, jeg tjente sidste Sommer ved Vaskeri, og han satte ligesaameget ind, maaskee det seer bedre ud for os om tre, fire Aar.“

„Naa, saa Du vil ikke følge med mig. Du er vel bange, jeg skal drive Kjæresteri med Dig; men om saa var, Du, saa er jeg den Mand, som lukker Gjærdet efter mig, naar jeg har brudt igjennem. Hvad om jeg gav Jer en kjøn lille Skude til at drive Fiskeriet med, saa vidt driver I det aldrig med Jeres Sparen sammen!“

„Aa nei, aa nei!“ udbrød hun og strakte begge Hænderne frem for sig. „Det bliver med Mads, naar Vorherre vil det, eller aldrig med Nogen.“

„Ja, gaae saa din Vei!“ sagde den gamle Herre og rynkede Brynet. „Hvad vil Du her hos mig.“ Han lukkede Døren

op. Udenfor stod Opvartningspigen og lurede. Hun lo, da Kirstine smuttede forbi.

Den Fremmede holdt meget af at tale med Folk, som han mødte underveis. Næste Aften stod han nede ved Skibsværftet og saae i Skumringen paa det blege Skjær, der sitrede frem fra Kahytterne i de smaa Fartøier; Lyset speilede sig i det mørke Vand og forsvandt igjen. Tovene klaprede, Blokke og Fløie pebe ynkeligt under Vindstødene. Den gamle Herre blev staaende, krumbøiet og uanseelig. Pludselig gned han sig fornøiet i Hænderne, som om han undfangede en god Idee.

„Det skal Du lille Knægt have Dig en Rigsort for," sagde han til en Dreng, der kom forbi og svingede med en Mælkespand i Haanden. Drengen tog Pengestykket, veiede det i Mørket og sagde:

„De vil nok snyde mig, det er jo kun en Kobberskilling.“

Herren lo og sagde: „Det er Ret, see Dig for, saa forseer Du Dig ikke!“ Drengen fik sin Rigsort og gik.

Lidt efter kom Maleren ud fra den nye Skonnert.

Den Fremmede standsede ham.

„Saa silde paa Færde i Aften, Mester. Hvordan gaaer det med Forretningen?“ spurgte han.

„Der er en Deel at bestille endnu ved Fartøiet, det skal jo løbe af Stabelen i Morgen. Jeg var i Dag ved at male den store Plade med Skrift, som skal fæstes agterude over Kahytvinduerne og bære Skonnertens Navn. Saa sender Sindberg i Aften Bud, at Skibet er døbt om, og at den nye Eier først vil have Navnet afsløret, naar Fartøiet jumper ned fra Bedingen. Det kniber at faae Svingene i de mange Bogstaver. Jeg har ingenting at rette mig efter.“

Den gamle Herre smilede. „Lad mig komme op og see paa de Sving i Bogstaverne, maaskee jeg kan hjælpe lidt paa dem.“

Næste Dag blev det Fest for Fanø. Færgemanden fik travlt med at seile Folk over fra Esbjerg, som dengang kun bestod af nogle faa Huse. Iblandt de Indbudne var Præsten, der skulde lyse Velsignelsen over det nye Skib, for at bringe det „Guds Laan“, som de i Jylland kalde „rigelige Guds Gaver“. Skibsværftet fyldtes efterhaanden med Nysgjærrige, Mænd, Kvinder og Børn i deres maleriske Nationaldragter. Saa smukt et Fartøi var der endnu aldrig bygget i Nordby. Ved Middagstid kom der et Musikkorps fra Varde: en Violin, en Harmonika, et Horn og en Trompet. Solen skinnede. Det var Flodtid. Havet sendte roligt og beskedent Budskab ind i den smalle Rende efter sit nye Offer. Skonnerten laa færdig. Tømmermændene stode parate til at slaa Stiverne

fra, Maagerne fiskede Muslinger langs Stranden. Oppe mellem Klitterne sade de Fremmede i smaa Klynger og spiste deres Frokost og sang dertil. Der var Friskhed og Jubel allevegne.

Tre Geværskud og Dundren af Stortrommen antydede Festens Begyndelse. Lyden af Tømmermændenes Øxeslag, der ryddede Pælene, som støttede Skonnertens Skrog, blandede sig med Folkets Hurraraab; der blev givet los for Ankertougene. Det store Øieblik var kommen. Skroget begyndte at glide ned, hurtigere og hurtigere. Idetsamme faldt Sækkelærredet, der skjulte det straalende Navneskilt paa Agterenden. Folk stimlede sammen og stirrede forbavsede paa de store, forgyldte Bogstaver, der sirlig og tydelig tegnede Navnene: „Mads Knap og Kirstine".

Den fremmede Herre stod midt paa den aabne Plads ved Siden af Sindberg og gamle Jansen, der holdt begge Hænder

i Buxelommerne og stirrede op mod Plakaten med de forgyldte Bogstaver, som straalede i deres fulde Glans, uden derfor at kaste Lys i hans Forstand. En Haand lagde sig paa Jansens Skulder, og den gamle Herre sagde med rolig og bestemt Røst:

„Jeg har hørt sige, at De har lovet Deres Datter til Mads Knap, som staaer derhenne og skjuler sig bag Plankeværket, hvis han kunde møde frem med et Fartøi til at seile efter Fisk paa norske Kysten. Forholder det sig saa?“

Jansen rokkede, strittede ud med Benene, skottede op til de forgyldte Navne, spyttede en Skraa ud og nikkede samtykkende.

„Kom saa herhen, Du, Mads og modtag min Gave,“ raabte den gamle Herre over Pladsen til Mads, der bleg og svingende nærmede sig med Hatten i Haanden, standsede og saae sig om efter en Udvei til Flugt. Den gamle Herre gik ham i

Møde, tog hans Haand og sagde med lydelig Røst, som kunde høres af Alle: „Husker Du, at ifjor laa et stort Fartøi herudenfor og blev slaaet istykker mellem Revene i en forrygende Storm. Ingen turde gaae ud, det var Døden, som truede, medens Folkene paa Vraget sendte Nødskud og Klageraab indefter. Saa var der et ungt Menneske, der sprang i en Baad, to Kammerater fulgte med, de roede ud til Vraget.

Søen havde taget de Fleste. Blandt dem, som bleve reddede, var min eneste Søn, Ingenieur Norstrand i Liverpool, hører Du, Mads Knap, Du reddede hans Liv. Derfor skal Du være takket og velsignet.“

Mads stod og holdt Hatten for sit Ansigt, for at Ingen skulde see Taarerne, som perlede ned over Kinderne. „Jeg fik det jo godt betalt. Manden sendte mig ti Speciedalere ovre fra Kjøbenhavn; og saa denne Ring. De skylder mig ingenting — nix!“ sagde han og slog ud med Hatten.

„Jeg er en gammel Mand, som ikke har Andet at bestille end at gaae om og lure og forske; jeg kom herover til Fanø, for at lære Dig at kjende, Mads, — og nu kjender jeg baade Dig og Kirstine. Fartøiet er dit. Her er Papirerne paa det. Tag det i Vorherres Navn, og skik Jer vel, Børnlille.“

Mads og Kirstine laa knælende for den gamle Herres Fødder. Han rakte dem begge sine Hænder, smilede fornøiet, medens Musikken skrattede paa Agterenden over de lueforgyldte Navnetræk, der skinnede i Sollyset.

To Aar senere laa Skonnerten Kirstine fortøiet oppe under Hindø i Lofoten. Skibet havde taget fuld Ladning ind af Torsk, for dermed at gaae til Liverpool. Kirstine seilede i disse Aar med sin Ægtefælle.

Lykken tilsmilede det unge Par, og

Mads var under denne Lykkes Paavirkning blevet en stolt Karl, Skipper paa sin egen Skude. Hans forlegne Ordknaphed var forsvundet for en sikker, mandig Optræden, og Kirstines Kjærlighed til ham syntes at voxe med Aarene.

Fra Julen samme Aar havde Skonnerten ligget oppe under Hindø, hvis steile, forrevne Klippepartier gjør den til den meest iøinefaldende og meest frygtede blandt Vesteraalens Øgruppe. Mads tog selv ivrig Deel i „Storfisket“. Over 30,000 Fiskere fra forskjellige Lande og Egne havde været samlede deroppe, og vare nu ifærd med at bryde op og begive sig hjem. Kirstine boede imidlertid deels ombord i Skonnerten, deels i Land hos en vesteraalsk Fiskerenke i hendes ensomme, rødmalede Træhuus, skjult i en Klippekløft, hvis Sider reiste sig lodrette af Havet. Rundt om Indløbet til denne Bugt ligger en Deel Smaaøer, Holme og sprængte Klipper kastede omkring i tusinde

Brudstykker, hvoraf nogle ere skjulte under Havfladen og kun betegnes ved det hvislende Skum fra Brændingen, andre derimod kneise stolte og trodsige iveiret, eller helde ud over Havet i fantastiske Stillinger, mørkegraa, rynkede Granitblokke, som hverken Skyens Vand eller Vinterens Frost har kunnet glatte. Det synes som om næste Storm vil styrte disse Klipper i Dybet. Denne Spaadom er Aarhundreder gammel, men Lofotens søbrudne, maleriske, sønderspaltede Fjelde kneise endnu lige uovervundne mod Himlen, dækkede af et saphirgrønt Moslag, der i Sollyset skinner i eiendommelig sydlandsk Farvepragt. I Havblik skvulpe de smaa Søer ind mellem Holmene. Solen speiler sig i det blaa Vand og kaster sit Lys ned paa den favnedybe, flimrende Klippebund og tørrer den brungrønne Tang, som hænger i Trævler omkring paa Fjeldvæggene. Svømmefugle flagre skrigende i hundredeviis om i Kløfterne, medens

Havet, den aldrig overvundne Kæmpe, hviler i Drømme, hør, hvor det drager Aande og samler Kræfter, for snart at begynde igjen at sende Død og Rædsel ind i Skjærgaarden.

Det er der de bo indenfor Klipper og Fjeldvægge, disse mørke, alvorlige, veirslagne Mænd, hvis hele Liv er en Række af Kampe og udviist Heltemod, hvoraf hver enkelt Bedrift vilde give Aviserne Stof og Potentaterne Anledning til at skikke Gjerningsmændene Sølvmedailler, med Tilladelse til at bære samme i saa og saamange Tommers farverige Baand, dersom de blot nogensinde fik Nys om disse Bedrifter, — ordknappe Kæmper, der fødes, røgte deres Hverv under Kampe og Dødsfarer, som ingen Uindviet kan gjøre sig nogen Forestilling om, og som forsvinde igjen ligesom Braadsøerne omkring deres Fødeø, uden at efterlade sig andet Spor end Havets Skum paa Bølgen.

Men hvorfor søge at skildre et Billede,

som dog hverken lader sig fængsle ved Ord eller Farver? De ligge nu eengang der, disse rige, storladne Naturunderværker, solbelyste eller klædte i Skum og Fraade, dermed er alt fortalt.

En Martsmorgen gled Skonnerten Kirstine i Magsveir for fulde, snehvide Seil ud fra Hindø mod det aabne Hav. Kirstine stod i Forenden og saae allerede i Tankerne sin Fødeøes stille, flade Egne, ingensteds forekom hende skjønnere end Hjemmet, deres lille, lave Huus bag Klitstranden ved Nordby.

Solen skinnede, Fisken slog i Havfladen, alt var Lys og Glæde for den unge Skipper og hans Kone.

Men Stilheden rugede paa mørke Tanker. Dybt nede mod Vest, hvor Himlen og Havet mødes, hævede der sig en Sky, der voxer og breder sig, en kold Vind stryger hen over Havfladen, det Blaa bliver graat. Bølgen stiger, krummer sin Ryg og sukker som et mødigt Lastdyr,

der jages til Arbeide igjen, det suser varslende gjennem Luften, — det er Uveiret. De hvide Skumpletter blive hyppigere og reise deres toppede Hoveder, som om de stirre hen over Havet efter Bytte. Det lyder som en Torden af Kanonsalver langs Kysten, det er Nordveststormen, klædt i Klamhed og Taage. Himlen mørknes, og Havet stiger.

Inde paa Land er en tavs Skare af Fiskere krøbet i Læ bag en Klippe, hvor et Bundgarn hænger og flagrer mellem nogle graa Pæle. Hvad ville de Mennesker herude i det forrygende Veir? Deres Redskaber ere jo bjergede, deres Baade vel fortøiede oppe over Havstokken. Hvorfor speide de vel ud over det oprørte Hav, medens de bøie Hovederne sammen, for at raabe ind i hverandres Øren?

Langt ude kommer af og til de afklædte Master af et Fartøi tilsyne. Det søger med et Pres af Underseil at gjøre sig fri af Kysten, det har kæmpet saaledes

i Timer, men Kampen er frugtesløs, det vide Fiskerne paa Land, Skibet drives bestandig nærmere mod Skjærene, det vil sige mod Tilintetgjørelsen. Mørke, sønderrevne Skymasser vælte sig hen under Himlen, Skibet derude synes at forsvinde mellem de duvende Søer. Mads Knap staaer til Roers. Seilene ere beslaaede. Der er gjort Alt, hvad Menneskemagt kan gjøre for at bekjæmpe Faren. En Braadsø havde nylig revet et Stykke af Skandseklædningen med sig, en anden Sø brød op over Forstavnen, skyllede hen over Dækket og feiede alt Godset med sig. Mandskabet stod ved Pumperne, nye Styrtninger sloge ind over Lønningen og løb ud igjen af Klapperne med sønderknusende Magt. Fokkemasten var gaaet overbord. Alle stirrede med spændt Forventning mod Land, hvor de sorte, takkede Tinder allerede viste sig i truende Nærhed. Pludselig lød et Angstskrig henover Dækket.

„Brænding forude! Brænding paa Bagbordsbov! I Guds Navn, det er forbi!“

Smaa, skarpkantede Skjær kom tilsyne rundt om Skibet, en skrabende Lyd, Skroget hævedes, standsede, huggede nedefter med et tordnende Brag, den tilbageblevne Mast svaiede som et Rør, brast. Hyl og Jammerraab, knagende Spanter, Klædningen dreves ud af Sammenføiningerne, splintredes, og løsrevne Stykker hvirvledes om i Skum og Fraade; Skonnerten Kirstine forliser.

Midt i disse Rædsler flød to Skikkelser paa et Stykke af Masten, en bredskuldret Mand, der holdt en bevidstløs Kvinde i sin Arm, medens han med den anden klynger sig til den reddende Planke. Det er Mads Knap og Kirstine.

En vild Energi præger hans Træk, medens han med sammenbidte Tænder speider frem mellem Braadsøerne, der

slynger ham frem og tilbage, — saa pludselig hæver en Sø ham iveiret og løber tordnende tilbage, men Mads har faaet et Secunds Fodfæste, han kaster Kirstine frem for sig som en Byldt Tøi, medens han klemmer sig fast mellem Stenene, et Spring, — han er ude af Søernes Magt, endnu en Anstrengelse, og han synker med Kirstine i Favnen ned paa en Klippeblok, flere Favne over Havfladen. — Frelst! Frelst!

Kirstines Haar flød opløst ned over hendes Bryst. Hun aabnede Øinene, udstødte et fortvivlet Skrig og saae sig om. Nogle Skridt fra hende laa Mads Knap paa Knæ med bøiet Hoved og stirrede ned for sig. Hun krøb hen til ham, slyngede Armene om hans Hals og raabte ind i hans Øre: „Mads, Mads! Du maa ikke igjen sige nix til Vorherre!“

„Nei,“ udbrød han og knugede hende ind til sig, „denne Gang fik jeg jo Lov

at beholde Dig.“ De knælede begge ved hinandens Side og sendte en jublende Takkebøn høit op, saa høit de kunde. Ja vist, de havde mistet deres Velstandskilde, Skonnerten og dens rige Ladning, men Livet var deres, var hinandens.

Saa sprang han op, løftede hende høit i sine Arme, vendte sig mod det skummende Hav, der sydede som en kogende Kjedel for deres Fødder, rystede sin vældige Næve mod den dundrende Brænding og raabte:

„Nix, Du, — ha, nix!“

Naturmennesket bød i overstrømmende Følelse af den vidunderlige Frelse de oprørte Elementer Trods; mægtig i sit Nederlag stod den danske Fisker paa Klippen med sin Kvinde i Favnen, medens Styrtesøerne, klædte i Fraade, søgte at indhente deres Bytte. Han kastede Hovedet tilbage og brølede dem seiersjublende imøde med sine Lungers fulde Kraft:

„Nix, Du! — Ha! Nix!“

Saaledes fandt de norske Fiskere Mads og Kirstine og bragte dem hjem i deres gjæstfri Hytte bag Klippemuren.

III.

Mads Knap til Søes.

Paa Hjemreisen fra Alexandria havde Styrmand Hermansen fra Nordby en Aften ombord samlet Mandskabet oppe paa Bakken og blev opfordret til at fortælle Historier.

„Det kan skee," sagde han. „I kan faae noget at høre, som sandt er, men saalænge jeg taler, holde I Jeres Mund og tie stille."

Mandskabet sluttede nærmere sammen, første Styrmand stoppede sin Skjæggepibe, to Matroser skare en Cigar midt over, deelte ærligt og toge hver sin Halvpart.

Hermansen smilede selvbehagelig og begyndte paa Historien.

„Det var altsaa om Vinteren for et Par Aar siden, at vi kom fra Hull med Kaptain Buchwalds Skonnert „Lively“, og skulde losse Kul i Holbæk. I to Et-Maal havde vi havt det samme Veir: en forrygende Storm, for ikke at sige en Orkan, og som efterhaanden luskede et Par Streger mere vestpaa; forrevne Skyer og en Taage, saa vi ikke kunde see fra Rathjul til Bov. Dermed fulgte Musiken: Skvalp og Slag, som Lyd af Stortromme eller Kanonskud, en Piben, et Brøl, en Knagen, der endte med Bræksøer, steilende iveiret, krummende sig som Slanger, der omslynge deres Offer. Af og til knuste de et Stykke af Rælingen og gjorde Kunster med Matroserne, som bleve hivede i Veiret, skjønt de havde surret sig fast med en Ende om Livet, for ikke at blive skyllede overbord. De saae fæle ud, disse pyntede Madammer, naar de kom styrtende frem

i deres graablaa Kapper, broderede med hvidt Skum, og stak Halsen ind over Rælingen, eller sjaskede hen over Dækket og knuste og slæbte ud Alt, hvad de kunde faae Klo i. Oppe i Rigningen saae det ikke bedre ud. Mersseilene hang i Pjalter, blæste bort fra Liget, og daskede omkring Ræerne, — men derved var der for Øieblikket Intet at gjøre.

Efterat denne Kommers som sagt havde varet ved i to Døgn, lettede Snestormen saa meget, at vi kunde skimte Horizonten og peile Hanstholm Blinkfyr, hvorefter Kaptainen med Sikkerhed meente at gaa Skagen ind uden videre Betryk. Begribeligviis haabede vi det Samme, men saae paa hverandre med fordægtige Øine uden at sige, hvad vi s'gu tænkte.

See, Manne, ude i rum Sø betyder en Storm ikke saa stort, man rider den af, som man bedst kan, holder Ørene stive, Øinene aabne og varskoer for enhver kommende Seiler itide. Inde ved Land

derimod, med Steenrevl og Grund paa den ene Side, Djævelskab og Skjær paa den anden, betyder det noget Værre, som I nok faae at vide, naar den Tid kommer.

Vor Kaptain, den Stakkel, havde jeg ondt af. Han fik ingen Ro paa sig, mens Orkanen varede, gik ikke til Kahytten, men blev ved at balancere frem og tilbage fra Rat til Røstkjætting, for at lodde paany og overbevise sig om, at hans Gisning slog til. Paa Hovedet havde han en gammel Sydvest bunden sammen under Hagen, omkring Livet et Redningsbælte, som forresten skjultes af den sammenknappede Oliefrakke. I disse to Døgn havde han møisommelig ernæret sig alene af Grog, hvoraf han dog tilsidst blev en lille Smule kjed og ligesom noget vaklende.

Saa kom han hen til Mads Knap og mig, han holder sig fast ved Nathuset og siger:

„Kom og hjælp mig ned, lille Her-

mansen, jeg er bleven daarlig og har saadan Værk i min venstre Side, at jeg ikke kan staa ret paa Benene.“

Det sidste var jeg enig med ham i, og tog ham under Armen, for at stive ham lidt op. Først gav han bestemt Ordre paa den Kurs, vi havde at holde, og blev ved at gjentage Befalingen, medens jeg balancerede afsted med ham, og fik ham vel fortøiet nede i en Køie, hvor han straks faldt i Søvn, til Trods for den daarlige venstre Side.

Da jeg kom tilbage, blev jeg høist forbavset over at see Mads Knap styre en heel anden Vei, end den Kaptainen havde givet Ordre til; det forstod jeg ikke og lagde Haanden paa hans Skulder, min Mund til hans Øre, idet jeg udbrød:

„Nu skal jeg sige Dig Noget, Mads Knap, Du tager det ikke ilde op, men vi holde en heel anden Kurs, end den Kaptainen bestemte.“

Mads saae lidt paa mig, hans Øien-

bryn rynkede sig sammen til Uveir, saa brød han ud, rolig og koldblodig:

„Nu skal jeg sige Dig Noget, Poul Hermansen, Du holder din Mund og finder Dig i, hvad Du seer. Den Kurs Kaptainen gav, vilde have bragt Ulykke og Elendighed over Skib og Mandskab, kort sagt over den hele Greie. Stormen er vest, Strømmen driver os nordpaa, Lodskud viser 9 Favne, Klokken er nu sex Morgen, følge vi mit Bestik, og ikke Kaptainens, haaber jeg til Vorherre, at vi inden Aften ere velbeholdne Skagen inde.“

Jeg saae vist paa ham, men svarede ikke. I hans faste og bestemte Mine var der Noget, som fik mig til at tro paa, hvad han sagde. Vi styrede da videre, efter hans Recept, og jeg gav mig til at læse et Stykke Fadervor. — Hvad grine I af? Det er altid godt at have saadan en med sig ombord, i sin Kiste.

Storm og Uveir varede ved ud paa den næste Morgen. Brand og Brænding

overalt. Seil og Rigning hang og dinglede, som om de skulde blæse ud af Skuden. Længere hen paa Dagen flovede det af, vi fik Skagens Fyrskib i Sigte og klarede os nok saa net fra Revet, som løber fra Grenen, en halv Miil nordpaa, ud i Havet.

Ja, hvad saa? Næste Eftermiddag laa vi vel fortøiede i Helsingørs Havn og fik en stor Mængde af Byens Spadserende til at komme ud paa Havnemolen, for at see et stakkels Fartøi, som laa der med knækkede Stænger og sønderrevne Seil og alt Opstaaende feiet overbord. Vi lod dem see, hvad de vilde og havde en høist behagelig og vederkvægende Aften i Land, hvorfra ikke en af „Lively"s Besætning kom ædru tilbage til de vaade Køier.

Vor Kaptain havde imidlertid forvunden sin Sygdom. Lidt efter Middagstid kom han op paa Dækket, lod Drengen koge Vand til en frisk Grog og gjorde en fryg-

telig Støi, da han fik Besked om, hvordan Mads Knap havde baaret sig ad og ringeagtet den Kurs, han fik at rette sig efter. Af og til blandede han sine Skjænd og Spektakler med Forklaring over, hvor syg han endnu var.

„Jeg lider af aromatisk Feber," betroede han mig. „Jeg er ogsaa bange for, at der er gaaet Edder og Forgift i min ene Skank, den er svulmet op, saa tyk som en Komave," en Forklaring, som blev gjentaget, da Mægleren senere kom ombord, og som blev indskrevet i Skibsjournalen.

Da vi nogenledes havde udbedret Skaden, gjorde vi Seil og gik i Ro og Mag til Holbæk, hvor vi skulde lægge op for Resten af Vinteren.

I Holbæk mødte Kaptain og Mandskab til Søforklaring. Rhederen, Hr. Gylling, kom siden ombord til os, hilste paa Alle og indbød Forsamlingen til et Gilde i det nylig byggede Hotel. Mads Knap alene

blev ikke regnet med blandt de Indbudne. Hr. Gylling tilkastede ham nogle fæle Øine, idet han kom ombord og hilste paa os Andre. Vor Kaptain havde nemlig omtalt Mads i Skibsjournalen som en krakilsk og stridig Person, der ikke vilde lystre den modtagne Befaling.

Hr. Gylling havde læst, hvad der stod skrevet, og fik desuden Kaptainens mundtlige Forklaring og tillige Historien om det opsvulmede Been med i Kjøbet.

„Jeg byder ikke Dem til Gildet," sagde Hr. Gylling og vendte sig mod Mads Knap, „fordi jeg er utilfreds med Deres Adfærd ombord."

Mads Knap stod med sænket Hoved, saae ned paa Dækket som en Misdæder og svarede ikke. Saa kom Turen til mig at holde Tale. Jeg traadte frem foran de Andre, gjorde en dyb Hilsen og sagde:

„Ærbødigst Taksigelse for den rare Aftensmad med Punsch til, som Hr.

Rhederen har tiltænkt mig og mine Kammerater, men jeg skal rigtignok inte have Noget deraf, siden Mads Knap bliver lukket ude fra Selskabet, hvorvel han har viist sig paa den hele Tur ombord som en ærlig og trofast Kammerat og dygtig til sin Gjerning, det alle de Andre her skal bevidne."

„Ja, det kan vi bevidne," raabte hele Forsamlingen. Saa kom den Ene frem og saa den Anden, enhver gjorde et livagtigt Buk, som de havde seet mig gjøre og meldte sig derefter ud af Selskabet for i Aften.

Vor rare Konsul Gylling stod der, saae sig om og blev lidt flov, fordi han mærkede, at han havde baaret sig forkeert ad, og at hele vort Mandskab var i Lav med at lee ad ham.

„Ja, den Sag, som jeg sigter til, skal paa det nøieste blive undersøgt endnu i Dag, og det skulde gjøre mig meget ondt, hvis jeg har taget feil, og at man ikke

var berettiget til, hverken mundtlig eller i Skibsjournalen, at ytre Misfornøielse med Knaps Adfærd ombord i „Lively“.“

Alene Mads Knap forandrede ikke en Mine i sit solbrændte Fjæs, han svarede ikke heller og blev staaende i Kredsen, stiv og ubevægelig som en af Steendukkerne inde i Kongens Have.

Da Hr. Gylling var gaaet sin Vei og Mandskabet drog syngende ned ad Gaden, sagde jeg til Mads Knap: „Der vil blive Mudder ved den Bespisning i Aften!“

Saa skiltes vi, og jeg gik og glædede mig over, at det skulde gaa, som jeg spaaede. Der blev Mudder.

Altsaa om Aftenen samler „Lively“s Mandskab sig i bedste Stads oppe i Gjæstgiverens store Sal, som ellers kun blev brugt ved høitidelig Leilighed, og i den ene Side var forsynet med et Galleri, hvor Musikanterne havde deres Plads ved Baller og Maskerader.

Vi fik en fortræffelig Mad, og efter Maaltidet bare de nogle store Punscheboller ind, som heller ikke vare at foragte. Der blev klinket, og der blev sunget og begyndt paa Taler, som allesammen gik i Smaastykker. Saa reiser jeg mig op, banker paa mit Glas og beder Folkene om at holde Mund nede for Enden af Bordet. Det, jeg sagde, rørte hele Forsamlingen, det rørte ogsaa mig selv. Saadan lød Talen:

„See, nu vil jeg bede Jer Allesammen om at fylde Jeres Glas, reise Jer og gaa hen og klinke med den Mand, som har siddet her den hele Aften uden at mæle et Ord. Hils paa ham, Manne, tryk hans Haand og siig ham Tak og Tak igjen. Havde han ikke været med os ombord, saa laa vi nu alle paa Havsens Bund. Han har frelst os og tiet dertil, han har reddet Mandskab, Fartøi og Ladning og kun faaet Fornedrelse og Utak til Løn derfor. Af med Huer og Hatte, I der-

henne, fyld Jeres Glas hver En herinde, reis Jer, gaa hen og klink med ham, saa et dundrende Hurra, en Glæde over, at at vi har den Mand mellem os i Aften. Din Skaal, Mads Knap, Vorherre velsigne Dig!"

Der blev en Støi, et Raab og en Skvalpen sammen om Mads, som ikke fik Ende, selv havde han siddet tavs og dødsstille, mens han hørte paa min rørende Tale, begge Arme støttede til Bordet og Ansigtet skjult i Hænderne. Da han stod op, vare hans Øine vaade, han rømmede sig og fremstammede en Tak, hvoraf Ingen forstod et eneste Ord.

Saa bragte jeg ham ud af Kniben ved at spørge, hvorfor han ikke havde taget til Gjenmæle mod den haltende Kaptains Anklage.

„Jeg vilde ikke bringe ham i Fortræd," sagde Mads. „Han sidder hjemme med en gammel Fader og tre smaa Drenge."

„Ja, det er en god Snak. Du vilde hellere selv komme i Fortræd?“

„En Sømand skal lystre Kommando ombord,“ sagde han og saae ned for sig.

„Men saa fortæl os da, hvordan Du turde vove at forandre Kurs og styre Karethen efter dit eget Hoved?“

Mads saae iveiret. „I otte Aar har jeg faret med Skagens Søfolk, som drage ud i deres Baade for at lodse de fremmede Fartøier hen over Grunde og Revene deroppe.“

Der blev atter drukket Skaaler og atter raabt Hurra for Mads Knap.

Larmen, som herskede i Salen, trængte ud paa Gaden og bragte Folk til at samle sig i tiltagende Klynger. Paa en Gang blev Sømændenes Jubel afbrudt, idet en Mand kom tilsyne oppe paa Galleriet, hvor han havde siddet skjult bag Forhænget og seet og hørt Alt, hvad der var foregaaet nede i Salen. Det var Skibsrhederen fra igaar, Konsul Gylling, pyntet

som til en Fest. Han fortalte, at han ærlig og redelig havde luret paa, hvad vi talte om. Nu vilde han komme ned og klinke og drikke et Glas med os og række Mads Knap sin Haand med Undskyldning for, hvad han havde sagt igaar, da han læste den skarnagtige Skibsjournal. En af det tilstedeværende Mandskab havde senere været inde paa Kontoret og aflagt en fuldstændig og tilfredsstillende Forklaring over, hvad der var gaaet for sig ombord, Altsammen til Ære for Mads Knap og til Undskyldning for vor Kaptain; — han var jo syg, den Stakkel.

„Ja Gu' var han syg," bemærkede en Matros. „Han havde klistret sig saadan sammen med Grog, at han ikke kunde gaa opret hen ad Dækket."

Forsamlingen lo. Konsulen gik ned fra Galleriet og kom ind i Kredsen til os. Her tog han mod et fyldt Glas, nippede til det og rakte saa Mads Knap Haanden med det venligste Smil han kunde stille op.

„Nu glemmer vi Alt, hvad der er skeet igaar," sagde han, „ikke sandt, Mads Knap, vi To maa være gode Venner, og ville faae meget at bestille sammen."

„Det troer jeg ikke," sagde Mads og rystede paa Hovedet.

„Ja, men jeg troer det, fordi jeg har et Budskab til Dem fra Kaptain Buchwald: De skal komme ud til ham paa hans Gaard, Annebjerg, han vil tale med Dem, for at tilbyde Dem Kommandoen over den nye Bark, som nylig løb af Stabelen, og som skal rustes og takles til i Vinter.

Kan I begribe den Halloi og Jubel, der fulgte efter Konsulens Forklaring? Grosserer Gylling fik Skaaler, Mads fik Skaaler og det varede ved til den lyse Morgen. Mads Knap var som forvandlet, det der klang mellem Alt, hvad han sagde, var denne ene Sætning; „Jeg skal være Kaptain paa Barken."

Seer I nu, Kammerater, hvad den Sømand angaaer, som var kommet til vor

Konsul, for at forklare ham, hvad der burde have staaet i Skibsjournalen, saa maa I ikke spørge mig om Mandens Navn, jeg siger Jer det ikke, paa ingen Maade, om I saa tigge mig derom til i Morgen tidlig. I skal blot faae de to første Bogstaver af Mandens Navn at vide. Det første Bogstav var „Herman“, og det andet var „sen“. — Lad os nu see, om I kan gætte Jer til Resten.“

IV.

Mads Knap søger Havn.

I Sommeren 1892 gjenfinde vi Mads Knap og Kirstine ombord i deres egen lille Skude, der havde lagt op i Helsingør Havn, for at udbedre en Skade, som Fartøiet havde faaet underveis fra Kjøbenhavn. Mads er nu en gammel Mand, høi og bredskuldret, hans Ansigt er rynket, solbrændt og omgivet af et mægtigt, hvidgraat Kindskæg. Han halter lidt, til Minde om hans sidste Bedrift, da han reddede et skibbruddent Mandskab i Nordsøen. Kirstine havde faret med sin Mand i mange Aar. Det var ikke længer paa den statelige Skonnert, hvormed de begyndte deres Ung-

domstogt, nu seilede de med en lille, beskeden Skude, der om Vinteren laa med Frugt og Jydepotter i Frederiksholmskanal, og om Sommeren tog Fragt med af hvad der kunde falde for.

Kirstine sad denne Septembermorgen udenfor Kabyssen, iført Fanøkvindernes Dragt. Hun var blevet lidt sværere med Aarene, men hendes røde Kinder og blaa Øine lyste endnu omkap med Ungdommens Sundhed. Det var Mandens og Hustruens store, uopslidelige Emne, der her drøftedes paany, medens Kirstine sad og talte Kobbermønt i Skødet, og Mads stod lænet til Vantet og røg af sin Kridtpibe.

„Ja vist, Motter! Penge er der jo nu nok af for vore gamle Dage, Ungerne ere i Vei og skikke sig vel, Fartøiet er værkbruddent og duer ikke længer til at gaa om Skagen, nu gjør vi to Gamle nok bedst i at søge Havn hjemme paa Fanø, plante Kartofler og andre Tulipaner.“

Mads saae op til Fløiknappen og udstødte et Suk.

Kirstine saae ogsaa op og nikkede til ham med et fornøiet Smil.

„Ja, men derfor ligge vi ikke paa Løibænk, Fatter, vort Huus er forsømt, siden jeg ikke blev hjemme som de andre Fanøkoner, nu skal der hegnes et forsvarligt Stykke Jord ind til Urtehave, saadan som vi saae de have det nede i holstensk Land, Skuden er god nok til at seile til Ringkjøbing med og besøge vor ældste Søn, og til Esbjerg til Kirstine.“

„Ja, og Faarene skal flyttes, og naar det er Ebbe, kan jeg vralte ud og pille Plædder i Tangen, og binde Hoser i Kakkelovnskrogen, naar det kuler op til Storm,“ sagde Mads og trak paa Skuldren. „Og naar jeg saa fylder de fire Snese, komme de med Blomster og Musik, det kan blive rigtig rart!“

Mads Knap klaskede sig paa Laaret og saae fornøiet ud, det Samme gjorde Kirstine.

„Aa høi! aa høi!“ lød en kraftig Opsang inde fra Land. Styrmand Hermansen stod paa Landgangsbrædtet med Tommelfingrene i Ærmegabene og en rød Halsklud flagrende i Vinden.

„Ih, nei dog, det er jo vor Landsmand Hermansen fra Nordby,“ udbrød Kirstine.

Mads saae hen til ham, puttede Piben i Vestelommen og spurgte: „Hvorhen saa pyntet, Hermansen?“

„Jeg skal til Hoffet i Fredensborg,“ raabte Styrmanden gjennem sin hule Haand, som om han stod paa Kommandobroen og skulde over Stag.

„Til Hoffet?“

„Ja, og I skal med! det kan I have godt af, nu I gaaer til Køis derhjemme paa Øen. Følg med, jeg skal føre Jer gjennem Braad og Brænding lukt ind til Keiseren.“

Kirstine skyndte sig ned og bandt et nyt Hovedklæde paa og en Silkesnip over Barmen. Mads gned og børstede sig af al Formue, redte sit purrede Haar med

Vand, Skuden blev betroet til Skibsdrengen, der stod paa Hovedet midt paa Landgangsbrædtet af Lyksalighed, da Skipperen var vel fraborde. Saa gik det afsted til Jernbanestationen.

„Tre Billetter af dem til en halv Krone frem og hjem igjen," raabte Hermansen og satte Stemme i, efter at have gjort sine Albuer saa spidse som Syle og boret sig frem foran de Andre.

„Hvor skal De hen?" spurgte Billetkassereren.

„Hvor jeg skal hen? til Hoffet i Fredensborg, begribelig."

„En Billet frem og tilbage, tredie Klasse, kan ikke faaes for en halv Krone."

„Saa tage vi en til fjerde Klasse."

„Der gives ingen fjerde Klasse, — det er Gods- og Kreaturvognen!"

„Saa nøies vi med den, vi komme lige langt for det."

Mads Knap og Hermansen modtoge deres Billetter.

„Følg blot med mig," sagde Hermansen og skubbede sig frem i Trængselen, „de skal baade komme til at trille os ind til Fredensborg og hjem igjen paa fjerde Klasse, saadan som i Spanien forgangen Aar."

Styrmanden saae sig tilbage, Mads og Kirstine vare i Trængselen blevne skilte fra ham. Hermansen skyndte sig til den sidste Vogn i Toget og sprang ind i samme Øieblik, som Afgangssignalet blev givet. Javist var det en Kreaturvogn.

„Nu skal vi have det lidt mageligt," sagde han og lavede sig et Leie i Halmen ved Siden af en Kvie. „Du tygger Drøv og jeg gumler Tobak, det kommer ud paa Et for Vorherre."

Saa peb det derude, og afsted gik det; lidt efter var Turen endt i Fredensborg. Kondukteuren betragtede Hermansen vist, da han steg ud af Waggonen og børstede Halmen af sig. Han tog hans Billet og sagde: „Tredie Klasse, det er rigtigt."

„Men jeg har jo kjørt paa fjerde Klasse," indvendte Styrmanden, „saa vil jeg have mine udlagte Penge tilbage."

„Det er Deres Sag," svarede Kondukteuren og gik sin Vei. Det blev nu Hermansen klart, at han, istedetfor at pudse de Andre, havde taget sig selv ved Næsen, men det talte han ikke om til Mads og Kirstine, der nu kom hen til ham, for at de ikke skulde miste Tilliden til hans Førerskab. Underveis fra Banen spurgte Hermansen de Forbigaaende om Veien til Hoffet. Pludselig saae de ved en Omdreining et Huus med dansk, russisk, engelsk og græsk Flag, Keglebane og Karousel.

„Her maa det være," sagde Hermansen og fulgte frimodig efter, da han saae de andre Reisende søge ind i Stedet. En velnæret Mand tog venlig imod dem. Hermansen lettede lidt paa Hatten og spurgte med lav Røst:

„Kan vi faae ham at see?"

„Hvem vil De see?“ spurgte Manden.

„Keiseren naturligviis, det er jo for ham vi ere komne og for Kongen og de Andre med. Disse to Fanøfolk kan have godt af at faae deres Konge at see, jeg selv har seet dem Alle mangfoldige Gange.“

Værten trak paa Skuldren. „Keiseren og den hele kongelige Familie spadserer netop paa denne Tid ude i Slotshaven, der kan De faae dem at see Allesammen.“

„Kom nu blot med mig, Manne,“ sagde Hermansen og gik med lange Skridt foran Mads Knap og Kirstine, der betænksomt fulgte efter. Saa gik de op mod det hvide Slot mellem Træerne og som for Tiden husede den russiske Keiser, Alexander den Tredie, den kejserlige Familie og en Deel andre Medlemmer af det danske Kongehuus. Hermansen vilde gaa lige op mod Slottet, men standsedes af en Gardist, der pegede paa en anden Vej, som gik udenom Hovedbygningen. Da Hermansen begreb, at han ikke maatte

komme Slottet nærmere, vinkede han til Mads og Kirstine, som stode i ærbødig Afstand.

„Kom kun nærmere," raabte han, „herfra kan vi obselvere det Hele og agte paa at Ingen smutter fra os, vi har betalt for dem Alle. Kom nu, lad os see hvad Motter har givet os med til Frokost."

Han satte sig paa en af Jernkjæderne, der afspærrede Slotsgaarden og undersøgte i Ro Kirstines Madkurv.

Vi ville her lade Hermansen selv fortælle, saaledes som han næsten ordlydende beretter om sit mindeværdige Besøg i Fredensborg.

„Alt medens jeg sidder der paa Kjættingen, holder jeg skarp Udkig. Mads og Kirstine turde ikke komme nærmere. Jeg glemte reent min rare Mad. Det var saamænd en Spegesild med Rogn i Maven og den dratter fra mig ned i Gruset. — „Ja jeg veed nok, hvordan Du vil have det, lille forhenværende Jom-

fru," siger jeg og tager Silden op, „Du vil pyntes ligesom jeg og pudses og skrabes, men det er der ingen Tid til idag, herunter med Dig!" og saa gik Silden tilbunds i mig med Been og Kjole, hele Stadsen, for der kom en ældre Kavalleer i Uniform og Medailler og store, graa Knebelsbarter.

„Han seer mig ud til at vide Besked om Sagerne," tænker jeg, „nu skal vi bære os fiffigt ad og pumpe ham."

Saa spørger jeg ham ud, naar Kongen kommer tilsyne.

„Hans Majestæt er taget ud, der rider Kongen," svarer Kavelleren og peger hen mod en Rytter, der red paa en rask Fuchsia og nikker venligt til Mads Knap, der bukker lige til Jorden med Hatten i Haanden, mens Kirstine neier blodrød. Jeg river Kabudsen af Hovedet og styrter afsted, men Hesten gjør de yndigste Kaprifolier henad Veien, — væk var Majestæten. Saa tørrer jeg min Foldekniv

af, retter paa Stadsklæderne og vinker til Mads og Kesten:

„Nu spadsere vi lidt om i Haven og lader som om den er din og min, følg nu blot efter mig.“ Dermed træder jeg hen til nogle langagtige Bede inde foran Slottet og gaaer og lugter til de deilige Blomster, som jeg kun har seet Mage til, da vi foer paa Brasilien, men jeg plukkede ikke en eneste af dem. Vorherre bevares! — Mens vi staaer der, kommer en Hale af Børn forbi os, smukke, velklædte og frimodige Allesammen. De lo og pludrede saa det var en Lyst at høre, og en kostbar Frue gik efter dem og holdt Rede paa hele Kommersen. Jeg har alletider gjort meget af Børn og nikker derfor til dem og spørger, hvem de søde Unger høre til.

„Det er de kongelige Børn!“ svarer den Kostbare og strutter ud med Brystet.

„Vorherre bevares, der er jo nok til at gjøre Konger og Dronninger af til det

hele Europa, Polen med," svarer jeg, Kirstine staaer og seer efter de smaa Englebørn med Taarer i Øjnene.

Saa kommer der en høj, svær Mand, i graa Jægerkofte, ud fra en af Alleerne hen imod mig, mens jeg igjen gaaer og lugter paa Blomsterne.

„Nu faaer vi det Hele at vide paa en Gang," siger jeg til Mads. „Pas nu paa, den Mand seer mig ud til at være en af vore Egne."

Jeg krydser hen til ham og siger med det venligste Ansigt, jeg kan sætte op: „Hør nu! hvordan bærer man sig ad for at faae ham frem deroppe? varer dette hersens ved, kan vi risikere at blive snydt for vore dyre Reisepenge og komme for silde til Banen."

„Hvem mener De?" spurgte den svære Mand i temmelig utydelig Dansk og seer paa mig med to kjønne, klare og trofaste Øine.

„Jeg mener Keiseren," svarer jeg.

„Jeg har trukket alle mine Fiskegarn paa Land, og Mads Knap der og jeg er nu kommen den lange Vei hjemmefra, for at faae ham at see. Han er jo Europas mægtigste Mand, sige de, maaske Australiens med og skal være saa umaadelig stærk, det jeg holder meest af, skjønt han nok er flink og rar tillige. — Med Forlov, hvor er I ellers fra?“

„Fra Rusland,“ siger han.

„Jeg er fra Fanø,“ svarer jeg, for at være lige saa høflig. Saa talte vi om Et og Andet; tilsidst spørger han, om det er Keiseren, jeg vilde see, og da jeg nikker, siger han ganske rolig:

„Jeg er Keiseren.“

Mads gjør et langt Skridt om bag Træet og trækker Kirstine med, jeg stirrer paa den høje Mand, river Hatten af Hovedet og føler mig ligesom lidt mat i Benene.

„Er I Keiseren?“ stammer jeg, „Keiser over hele Ungarn og Rusland?“ — Da

jeg siger dette, seer jeg, at han staaer og smiler, og begreb da, at han vilde gjøre Halløi med mig.

„Naa saa I er Hamselv," siger jeg og stritter ud med Benene. „I vil nok gjøre Løier, — nei, min Fa'er, var I Keiseren, saa stod I ikke her og talede med en ringe En som mig; jeg kjender desuden baade Kongen og Dronningen fra vore Billeder, vor Præst har ogsaa den rigtige Keiser hjemme paa sin Væg, men han er med Pels og Stads paa, I derimod er jo ikke bedre klædt end jeg er idag, da jeg vil til Hoffet."

Den stærke Mand smilede igjen, han saae saa god og venlig ud og flyede mig en Guldskilling, den jeg veiede mistænkelig. — „Er den rigtig," siger jeg, da han vil til at gaa. Han nikkede og lo.

„Aa, stop lidt, nu skal jeg alligevel faae at vide, om I har holdt mig for Nar og taget Keiserens høistærede Navn forgængelig. Saasnart I kommer forbi

Gardisterne deroppe ved Skildrehuset, presenterer de, hvis I er Hamselv, og gaaer op ad Trappen; i saa Fald er det rigtigt, og jeg beder ydmygst om Henstand og underdanigst Pardon for min Nærgaaenhed; men er I ikke Keiseren, saa siger jeg Jer et godt dansk Ord: „Han er vor Gjæst, Ingen kan her krumme et Haar paa hans Hoved, vi forstaaer ingen Spøg med det. Har I forstaaet mig?“

Den høie Jægersmand nikkede og smilede igjen, og jeg stirrede efter ham, mens han gik den lige Vei op mellem Blomsterbedene til Slottet. Mads stod ogsaa og stirrede frem bag Træet og krammede Hatten i Haanden. „Pas paa, nu skeier han ud,“ siger jeg, men nei, — deroppe skuldrede de og klaskede med Geværerne, saa jeg fornam det gjennem min hele Krop. Hanselv gik op ad Trappen, nok saa delicat, — Gud forlade mig min Synd! Han var alligevel den, han gav sig ud for, — Keiseren! De Asiers og

Russeres Selvbehersker! — Jeg synes endnu bestemt, at han stod lidt stille i Døren og slog ud med Haanden. — Jeg blev staaende, mens Kirstine neiede, jeg kunde ikke komme af Pletten.

„Hvad vil de sige til det hjemme paa Fanø, Mads Knap!“ raabte jeg, „Hermansen og Keiseren paa den samme Tofte!“

Mens vi endnu staaer og grunder herpaa, dukker der en runken, gammel Kone op fra et af Blomsterbedene, som hun gik og ordinerede og kradsede i. Hende gav jeg mig i Snak med og spørger, hvem den Mand var, som nylig gik forbi. Hun svarer ligefrem, at det var Keiseren ude fra Rusland.

„Det er en flink Mand,“ siger jeg

„Rare ere de Allesammen,“ svarer hun og stiver sig af ved Riven. „Nu i Foraaret sidder jeg hjemme i Huset og karter Uld, og var just ikke videre glad i det, fordi Alting blev saa knapt. Saa

banker det paa Døren, og hvem kommer ind uden Kronprindsen! — „I har det koldt herinde, lille Moer," siger han og seer sig om. — „Ja, bidsk er det," svarede jeg „men min Søn Kresten arbeider, for at skaffe en ny Ovn; den koster 20 Kr. og nu har vi allerede samlet de tolv." — „Hvad mener I, om Kresten og jeg slog os sammen om den Ovn," siger Kronprindsen. — Og saa? — Vi fik Ovnen, den takker jeg for hver Aften, jeg gaaer iseng."

Jeg stod lidt og spankulerer herover.

„Nu veed jeg, hvad vi vil, vi skal hen og see paa Kronprindsen, inden vi tage hjem, han er en af Vore. Hvordan har han ikke draget sin Søn op, efter hvad der staaer at læse i vort Blad hjemme? Gud i Vold."

Mads Knap og Kirstine fulgte efter, jeg holdt mig bestandig nogle Favne forud med skarp Udkig mellem Buske og Træer. Da vi vilde spadsere hen forbi Slottet

paa den øverste Terrasse, lagde Mads sin Haand paa min Arm.

„Hertil Du, og ikke længer,“ sagde han bestemt, „Respekt for Majestæten, hvad vilde vi sige, om Folk saadan krydsede forbi vor Kahyt og talte Kartoflerne, vi putte i Munden?“

„Lad gaa,“ sagde Hermansen, „skjøndt vi har betalt for det Hele.“

Saa kom vi til en aaben Havelaage, hvor der ved Indgangen stod nogle Billedfigurer.

Hermansen, det er mig, pegede op til dem med Tommelfingeren og sagde:

„See, den lille Tyksak med Pengeposen i Haanden, det er Judassen, som snød Vorherre. Lige overfor staaer Potifars Kone, hun har næsten ingen Tøi paa Kroppen og venter vist efter sin Jakob.“

Derefter gik vi indenfor Havelaagen, uden at lægge Mærke til at Indgangen var forbudt, for at see paa en Deel andre

Billeddukker, som tittede frem i Buskadserne. Medens vi vandrede omkring herinde, kom to slanke, sortklædte Damer hen imod os og spurgte, om vi syntes godt om Haven.

„Det seer De jo," sagde jeg og lettede paa Hatten. „Vi gaaer om og lugter til Tulipanerne, lille Frøken, det maa vi vel nok."

Hun nikker med Hovedet og vilde gaae videre, men saa kommer der en anden sortklædt Dame imod os med fem smaa Aborrer, som hun bar nok saa galant i en Vidiekvist. Damerne talte lidt sammen i et fremmed Tungemaal og saae paa Mads Knap, der stod bagved mig med Kirstine i Haanden, de smilede, men det var der da intet Ondt i.

Saa siger den Ene, om hun maa tage Mads af.

„Hvorfor det," svarer jeg, „han har jo Ingenting gjort."

Damen forklarede, at hun bare vilde

tegne ham op i sin Bog, og det havde Mads ikke Noget at indvende imod. Han blev stillet hen paa en Bænk, og jeg fik Lov at tænde min lille Pibe, mens de sad og skrev ham op og slettede ham ud igjen. Det blev mig noget langtrukkent, og jeg gav mig lidt i Snak med dem.

„See, jeg undrer mig nu over, at alle de Billeder faae Lov at staae herinde, saa daarlig klædte, hvor der kommer saa mange af de Kongelige forbi. Judas kan det nu være det Samme med, den Kjæltring fortjener det ikke bedre, men de Andre skulde dog have lidt Tøi paa. Vor Gallionsfigur var langt smukkere pyntet, og vi vare dog heelbefarne Sømænd allesammen. Det er ikke rigtig, siger Mads Knap og jeg.“

De lo og tegnede videre. Saa spurgte den Kjønneste, hende, der næsten talede ligesaa godt dansk som jeg selv, hvad det Baand og den Sølvskilling betydede,

som Mads gik og bar paa. Han vilde ikke rigtig frem med Forklaringen.

„Saadan Noget snakker man ikke gjerne om selv, lille Dame," sagde jeg, „det klingrer som Pral;" og saa maatte jeg ud med den hele Historie for ham; paa Landjorden var det jo mig, der førte an med Malconduite og Been i Næsen, — ude paa Havet er det Mads, som staaer tilroers. Jeg fortalte dem om Engelskmanden, som drev ind forgangen Aar derovre paa Vestkysten. Han arbeidede, saa godt han kunde, for at gjøre sig fri, bugtede og maneuvrerede retskaffens, det maa der siges. Lige meget hjalp det, Styret var borte, Nordvesten satte Søerne ind mellem Klitterne, Hvin og Bulder, saa man ikke kunde høre sin egen Stemme. Redningsfartøiet ventede, vi, der skulde ilav med det, vare alle paa Stranden, mange Fruentimmer krøb i Læ under Bankerne, hele vor By var vist rendt sammen.

Saa huggede han derude, løb sig fast, og dermed var Historien forbi, og Turen kom til os. Vi steg i Fartøiet og jumpede afsted, det bedste vi kunde. Godt og vel gik det, Englænderens Mandskab firede sig ned i vor Baad, tolv ialt, frygteligt Mudder ombord.

„Hvor er Jeres Kaptain," spurgte vor Formand, Mads Knap.

„Han ligger deroppe slaaet fordærvet af Storseilsbommen, han er færdig."

„Han skal med, I Slyngler," siger Formanden og kravler tilbage paa det synkende Vrag. Dækket havde skudt sig iveiret, Agterenden var under Vand. Der laa Kaptainen med lukkede Øine, blodig i begge Mundvige. Ved hans Side sad en ung og ligbleg Kvinde, det var hans Hustru; Mandens Hoved hvilede i hendes Skjød, hun tørrede Blodet af hans Ansigt og brød sig Fanden ikke om, hvad der gik for sig paa Vraget. Saa tog Formanden Kaptainen i sine Arme, han er

vist lige saa stærk som Deres Keiser derhenne, og bar ham ned til Redningsfartøiet. Konen blev ved at holde fast paa Mandens Haand, men da de kom til Faldrebstrappen, hævede hun sine Arme og raabte: „mit Barn, mit Barn!“ — „Hvor er det?“ spurgte Formanden. Hun piler over mod Halvdækket. — „Saa maa vi have det Barn med,“ siger Mads, han var nu engang i Farten og springer ned i Kahytten. Nu var det paa det Yderste med Fartøiet, det sukker og knager, og fra Redningsbaaden raabe vore Folk: „Kom herned, kom herned, Baaden fyldes!“

„Inde i Kahytten laa en lille Jung oppe i Køien og strakte begge Armene imod mig og hylede,“ brummede Mads, „han havde Grund til at hyle, Kahytsruden var braset istykker, Vandet naaede op i Køien til Drengen, saadan Noget kan man ikke finde sig i, og det er Skik og Brug blandt Søfolk at hjælpe hinanden!“

„Stille, mens jeg taler," raabte Hermansen, „Formanden tager Knægten, balancerer med ham over Godset som fylder Dækket, og da han gik forbi Hundehuset, tog han en Kniv og overskar for Plaseers Skyld Strikken, som bandt Hunden, saa det stakkels Dyr hylede af Glæde, og sprang, uden at sige med Forlov, lige ned i Redningsbaaden, og er bleven hos Mads siden ombord i hans egen Skude.

Vorherre var med os, lykkelig og vel naaede vi Stranden, hvor Koner og Børn stod og raabte og dandsede i Sandet og slog Armene om deres Mænd eller kjærlige Forældre. Den fremmede Kaptain blev baaret i et Seildug ind paa Skolen til Doktoren kunde komme og binde ham sammen igjen."

De fine Damer hørte til med store Øine. „Hvormange Mennesker har I reddet," spurgte den Yngste.

„Ja, hvem kan sige det for vist," svarede

jeg. „Mads pleier at skrive en Kridtstreg hjemme paa Loftsbjælken for enhver han hjælper ind fra Havet. For hans sidste Bedrift med Kaptainen sendte Majestæten ham den Medaille og de skrev mange Alen om ham i Bladene. — Nu er han vist ellers træt af at sidde mere, skal vi ikke snart være færdige, vi maa ud og see Kronprindsen, inden vi kommer hjem. — Hvad har De nu bestilt?“

Damerne viste mig da deres Billeder, som livagtig lignede en kjøn, gammel Sømand med en Pibe i Munden og blanke Hatten paa, — jeg troer de havde pudset mig, og tegnet mig op istedetfor Mads, det lignede s'gu Hermansen.

„Kirstine faaer vel det ene af dem for Tidsspild og Slitage?“ spurgte jeg. De lo og rystede paa Hovedet, men den Høieste flyede mig en Guldskilling, og den lille gav Mads en anden Skilling, som han ikke vilde have. Begribelig tog jeg imod min og spurgte da de gik, hvor-

for Damerne med Forlov var saa sortklædte.

„Vi bære Sorg for vor Kusine," svarede den ene, hende jeg syntes bedst om. Saa gik de, men jeg fik ingen af Billederne.

„Herre Jesus," hviskede Kirstine, „Du skal see, det har været tre Prindsesser!" Det troer Mads og jeg ogsaa.

Tre Gange krydsede vi Haven rundt og spurgte os for om Nogen havde seet Majestæten eller hans Søn, men nei. Nu vare vi trætte og satte os ned paa en af Bænkene ved Søen, der, hvor Englebørnene for lidt siden havde tumlet.

„Hvad siger de Bogstaver, som er tegnet der i Gruset, Fatter?" spurgte Kirstine.

„Hvad det betyder?" det gik begribeligviis strax op for mig. „F'et vil sige det Samme som Frederik," siger jeg, „og L'et skal være Louise. Her har været Nogen før os, som ogsaa vilde be-

søge vor Kronprinds og Kronprindsinde, og som lod sit Visitskort blive tilbage. Det maa forbedres lidt.“ Vi lægger smaa Bøgeblade hen over enhver Streg, nøjagtig i den tegnede Linie, og kiler Bladene fast i Jorden med smaa Pløkke, det var Synd at de kjønne Bogstaver skulde feies bort af Vinden, nu fik de Lov at ligge der i mange Dage, — maaske de ligge der endnu.

Saa begav vi os hjemefter og gik og glædede os over, at jeg havde brugt saa pæne og fine Ord til Alt, hvad jeg forklarede for Herskaberne. Saadan et Sprog hører de ikke ude paa Fartøierne.

„En Billet til første Klasse,“ raabte jeg, „den allerfineste Vogn, en med Fløiel paa.“ Den fik jeg, men Mads vilde ikke med derind, han var saa høitidelig, som om han havde havt Barn i Kirke. Saa skiltes vi fornøiede, og jeg strakte mig mageligt ud i Fløielen, mens vi jollede afsted til Helsingør. Kommer der oftere Keisere

og Prindsesser til Fredensborg, saa skal jeg ned og besøge dem, hver evige een.“

Her ender Hermansens Fortælling.

Samme Dags Aften forlod Mads Knaps Fartøi Helsingør. Han selv stod ved Roret, Kirstine ved hans Side. Hun saae tilbage mod den svindende Stad. Solen var gaaet ned, Havet sendte den gamle Sømand sit venligste Smil, medens han langsomt gled hjemefter.

„Hvor de store Keiserlige og Kongelige dog ere lykkelige,“ ytrede Kirstine omsider.

„Hvorfor det?“ spurgte Mads.

„Aa jo endda,“ sagde hun, „jeg synes de maa staa Vorherre meget nærmere end vi Andre.“

Mads Knap svarede ikke strax herpaa. Lidt efter lagde han sin Arm om Kirstines Liv, slap Roret og hævede høire Haand mod Himlen.

„Nix, Du, nix!“ sagde han omsider med dyb og overbevisende Alvor, som om han trøstig havde lagt sit Roer i Vorherres Haand.

Kirstine støttede sit Hoved mod hans Skulder. Saa gled de Fanøfolk i Magsveir hjem i Havn.

J.V. RODES EFTFLG.
J. SKRÆM
BROLÆGGERSTRÆDE 3